

פובליציסט

בוועז ארד

חלוקת במבה חופשי?

הצעת החוק של הח"כים יואל חסון ודניאל בן-סימון, לשם סגירתו של "ישראל היום", מבקשת להחזיר את חופש הביטוי בישראל לעידן העיתונות המפלגתית

כן לישראל של היום, לא לישראל עם העיתונות המפלגתית של אתמול [פלאש 90]

ידיעות אחרונות הפך לעיתון המוביל בישראל, לאחר שחילק עיתונים בחינם לחיילי צה"ל, שהיו רגילים עד אז "לעיתון הנפוץ ביותר במדינה" הלא הוא מעריב. גם את הארץ דרס ידיעות אחרונות באמצעות חינמונים למיניהם

איני מסכים עם הדברים שאתה אומר, אך אלחם עד טיפת דמי האחרונה למען זכותך לומר אותם - אמר וולטר, שחי בין השנים 1694-1778. זוהי תמצית חופש הביטוי ההכרחי לקיום חברה חופשית. בפיאסקו הפוליטי המביך של השבוע מככבים מי שלא הפנימו עיקרון זה. למרבה החרדה, הם יושבים בבית המחוקקים ומופקדים על שמירת חירויותיהם של אזרחי ישראל. כך הרשו לעצמם חברי הכנסת יואל חסון ודניאל בן-סימון לקדם הצעת חוק שנועדה להביא לסגירתו של עיתון בישראל.

הצעת החוק נתפרה בתפרים גסים במיוחד עבור העיתון "ישראל היום" ובעליו שלדון אדלסון. ח"כ חסון אף לא הסתיר את כוונותיו ואמר: "היום מדובר בשלדון אדלסון, שהוא אזרח זר והבעלים של 'ישראל היום'; מחר, להבדיל, ירצה איש עסקים סעודי לפתוח עיתון, להשתלט כאן על השיח הציבורי ולהשפיע על דעת הקהל בישראל, בלי שאנחנו יודעים דבר וחצי דבר איזה אינטרסים הוא מייצג ומהם מטרותיו".

הצעת החוק של בן-סימון וחסון קיבלה רוח גבית מתעמלנית שנשלחה לכנסת על-ידי מעריב וסייעה להחתיים עליה 19 ח"כים מסיעות קדימה, העבודה, הליכוד, חד"ש, יהדות התורה, ש"ס, ישראל ביתנו ורע"מ-תע"ל. בין החתומים על הצעת החוק: חברי הכנסת דוד רותם (ישראל ביתנו), מירי רגב (ליכוד), אחמד טיבי (רע"מ-תע"ל), נסים זאב ואברהם מיכאלי (ש"ס). דב חנין (חד"ש), מרינה סולודקין, שי חרמש, שלמה מולה, גדעון עזרא, אורית זוארץ, הוברט טיביב, יולה שמאלוב-ברקוביץ ורחל אדטו (קדימה).

חופש הביטוי שממנו בחרו חברי כנסת אלה להתעלם כולל את הזכות לכתוב ולדבר, ולהפיץ מידע, ודעה כתובה או יצירת אמנות, וכיצא באלה. במדינה חופשית, אין להעלות על הדעת יוזמה שתמנע מאדם - עני או עשיר, אזרח או זר - להפיץ רעיונות. רשימה זו של חברי כנסת, שהיו מוכנים לפגוע, במחי חוק רשלני, בחופש הביטוי - מעוררת תהייה בדבר מניעיהם למהלך זה והתאמתם לכהונתם.

העיתון "ישראל היום", אשר הושק בשנת 2007, הפך את מפת התקשורת הכתובה בישראל לפלורליסטית יותר ולראשונה עירער את האחיזה המונופוליסטית ההיסטורית בה של ידיעות אחרונות ומעריב. תוך שנתיים היה "ישראל היום" לעיתון הצומח ביותר בישראל, תוך עקיפת התפוצה של מעריב ואיום על ההגמוניה של ידיעות אחרונות. עד יוני 2009 התקרבה החשיפה אשר לה זוכה "ישראל היום" (26.9 אחוזים) לזו של ידיעות אחרונות (34.2 אחוזים). מעריב והארץ זוכים לחשיפה של 14.4 אחוזים ו-7.5 אחוזים, בהתאמה.

מי שקרא בין השורות כבר יכול היה להבחין במהלך הנרקם, לנוכח קובלנתו של "בכיר" בידיעות אחרונות ל"דה-מרקר" ב-22 בנובמבר: "תחשבו שאתם מנכ"ל 'אסם' ויום אחד בא איזה פילנתרופ שמחליט לייצר 'במבה' באיכות ונראות מאוד גדולים. היא בחינם בכל המכולות בישראל, וכל מי שרוצה יכול לקחת הביתה. איך מנכ"ל אסם יתמודד עם זה? זו סיטואציה שאין לה אח ורע בעולם... הפצת מהדורת שיש של 'ישראל היום' היא מהלך, שמאוד לא מתאים למודלים של חינמונים. זה לא מגיע מאינטרס מסחרי - אלא פוליטי. זה כסף שאין לו מחיר".

מנייר עמדה שפורסם השבוע על-ידי "מכון ירושלים לחקר שווקים" עולה, כי ידיעות אחרונות עצמו לא בחל בחלוקת "במבה חופשית". בדיוק בשיטה זו הפך לעיתון המוביל בישראל, לאחר שחילק עיתונים בחינם לחיילי צה"ל, שהיו רגילים עד אז "לעיתון הנפוץ ביותר במדינה" הלא הוא מעריב. גם את הארץ דרס ידיעות אחרונות באמצעות חינמונים למיניהם, בהסבירו לממונה על ההגבלים העסקיים, כי אלו אינם "חינמונים" אלא "מוספים". התנהלותו של ידיעות אחרונות הביאה להכרזתו כמונופול בשנת 1995, לאחר שהשתלט על יותר מ-50 אחוז משוק העיתונות הכתובה - הכרזה שחודשה בשנת 1999.

ח"כ חסון, המייצג את האינטרסים הצרים של בעלי מעריב וידיעות אחרונות, אשר השתלטו על העיתונות הכתובה, מלין כי מאן דהוא עלול "להשתלט כאן על השיח הציבורי ולהשפיע על דעת הקהל בישראל בלי שאנחנו יודעים דבר וחצי דבר איזה אינטרסים הוא מייצג ומהם מטרותיו". ראוי להזכיר לחבר כנסת נכבד זה, כי אחד האינטרסים של אזרחי ישראל הוא, שהדרך לבירור המטרות והאינטרסים שלהם ולבחירתם תהיה ביטוי ודיון חופשיים. ואילו הפתרון שהוא מציע - סתימת פיות - מתאים אולי לעיתונות המפלגתית של ישראל אתמול, אך לא לישראל היום.

• [לאתר מגזין מראה](#)

- המאמר התפרסם בטור "על הכוונת" ב"מקור ראשון"
- בוועז ארד-ארדר הוא עמית מחקר ב"מכון ירושלים לחקר שווקים".

- [אדלסון: אנחנו נהיה מס' 1](#) / יואב יצחק
- [מעריב נגד ישראל היום](#) / עידן יוסף
- [ישראל היום - גם בצה"ל?](#) / עידן יוסף
- [לכל מטבע \(חוץ\) שני צדדים](#) / עדו שטרנברג
- [עיתונות עברית - בעלות ישראלית](#) / עו"ד אברהם פכטר
- [על עיתונות, צביעות וטיפשות](#) / עמוס שריג
- [מתנגדי אדלסון, הצביעות גרועה מהרשעות](#) / ישראל שפירא
- [חוק עצירת אדלסון: אני מהאו"ם!](#) / עו"ד שמחה ניר

נוצר: 25/12/2009 | עודק: 25/12/2009 [כתבים ב- News1](#) [בימה חופשית+](#) [הדפסה](#) [שלח לחבר](#)
[+ כיתבו בפורומים של News1](#) [+ חדשות נוספות ברשת](#) | [+ הודעות נוספות ברשת](#) | [+ בלוגרים ברשת](#)

לחץ כאן להדפסה